

FOR SVÆRT LENGE sidan levde ein konge som var vidgjeten i alle land fordi han visste om dei mest løyndomsfulle ting. Folk undra seg over kva det kunne kome av. Kongen hadde ein underleg vane: Kvar dag etter middag når alt var borte av bordet, og han sat åleine, måtte ein påliteleg tenar bere inn eit fat og setje det på bordet. Dette fatet var det lok på, og kongen tok ikkje loket av før tenaren hadde gått. Ikkje tenaren eingong fekk lov til å kike ned i det. Men ein dag vart tenaren så nysgjerrig at han ikkje kunne styre seg. Han tok fatet med seg inn på rommet sitt. Då han hadde låst døra, lyfta han på loket og fekk sjå at det låg ein kvit orm i fatet. Med det same han fekk sjå ormen, fekk han slik brennande lyst til å smake på han. Han skar av eit stykke, stakk det i munnen og åt. Men han hadde ikkje før gjort det, før han hørde ei slik underleg summing og småprating utanfor vindauget. Han gjekk bort og lytta. Då skjøna han at det var småfuglane som sat der og prata med kvarandre. No skjøna han kva dei sa. Fordi han hadde ete av ormen, hadde han fått evne til å skjøne målet dyra talar.

Nett same dagen hende det at dronninga miste den venaste ringen sin. Dei trudde det måtte vere denne tenaren som hadde stole ringen, sidan han var den einaste som kunne gå fritt ikring i slottet. Kongen kalla han til seg og sa at dersom han ikkje, før det vart kveld, kunne prove at han ikkje hadde stole ringen, skulle han verte straffa. Det hjalp ikkje at han sa han var uskuldig. Den stakkar tenaren var fortvilt og trist. Han visste ikkje korleis han skulle kome seg ut av denne knipa. Han gjekk ned i hagen og sette seg der. Då hørde han med eitt endene som gjekk og småprata med kvarandre. Tenaren vart ståande og

høyre på dei. Ei av dei sa: «Eg har skrekkeleg vondt i magen. I farten kom eg til å sluke ein ring som låg bortunder vindauget til dronninga.» Då greip tenaren anda kring halsen og bar ho inn på kjøkenet og sa til kokka: «Slakt denne her. Ho er feit nok!» Då kokka skar hovudet av anda, fann ho ringen til dronninga i magen hennar. Tenaren kunne no lett prove for kongen at han var uskuldig. Kongen vart lei seg og ville gjerne gjere uretten god att. Derfor sa han at tenaren kunne ønskje seg kva han ville. Men tenaren bad berre om ein hest og reisepengar. Han ville gjerne sjå seg om i verda. Då han hadde fått gåva, drog han i veg.

Ein dag kom tenaren til eit vatn. Han fekk auge på tre fiskar som låg oppå land, og dei kom seg ikkje ut i vatnet igjen. Dei låg og snappa etter luft og heldt på å døy. Tenaren orka ikkje å sjå på at dei hadde det så vondt. Han la dei ut i vatnet igjen. «Vi skal ikkje gløyme at du har berga oss,» sa fiskane, «vi skal gjere deg ei teneste att!» Han Reid lenger, og om ei stund tykte han at han hørde einkvan snakke nede i graset. Det var som om nokon klagde seg. «Berre dei dumme menneska kunne la oss vere i fred. Sjå den store hesten som kjem der og trør alle folka mine i hel.» Det var maurkongen som passa alle maurane sine. Då tenaren hørde det, reid han inn på ein sideveg for ikkje å trø i hel maurane. «Vi skal ikkje gløyme at du gjorde dette, og vi skal gjere deg ei teneste att!» sa maurkongen. Vegen bar no gjennom ein skog, og der fekk han sjå ein ramnefar og ei ramnemor som dreiv og kasta ungane sine ut av reiret. «Ut med dykk, filleungar,» skreik dei, «vi kan ikkje lenger mette dykk, og de er store nok til å klare dykk sjølv!»

Dei stakkars ramnungane låg på bakken og peip av svolt og skalv av kulde. Då gjekk tenaren av hesten sin og drap han med sverdet sitt, så ramnungane skulle få noko å leve av. «Vi skal ikkje gløyme dette, og vi skal gjere deg ei teneste att!» No måtte tenaren gå på eigne føter. Langt om lenge kom han til ein stor by. Det var stort ståk og mykje folk i gatene. Tenaren spurde kva det var som stod på. Jau, kongen skulle gifte bort dottera si. Men ingen kunne få henne utan den som gjorde det kongen sette han til, og det var ei svært vanskeleg oppgåve. Tenaren gjekk til slottet. Då han fekk sjå kongsdottera, vart han så forgapt i henne at han fridde med ein gong. Men først måtte han gjere det kongen sa. Han vart no ført til det store havet. Ein ring vart kasta ned på botnen. Kongen sa: «Dukk ned etter ringen. Kjem du opp utan han, vert du kasta uti heilt til du druknar.» Medan tenaren stod på stranda og grunda på kva han skulle gjere, fekk han sjå tre småfiskar kome symjande. Den eine hadde eit muslingskjel i munnen, som han la frå seg på stranda framfor føtene til tenaren. Då han opna skjelet, låg ringen der. Det var dei same tre fiskane han hadde berga den gongen, som no hjelpte han. Glad og velnøgd gjekk han til kongen og trudde at no var prinsessa hans. Men den hovmodige kongsdottera ville ikkje ha han. Ho sa at han skulle gjere endå eit kunststykke. Prinsessa gjekk ned i hagen og strødde ut ti sekker korn i graset. «Dette kornet må du ha plukka opp til i

morgon før sola renn, og ikkje eitt korn må mangle,» sa ho, «elles skal du døy!» Tenaren vart sitjande der. Han stura og venta på at dei skulle ta livet hans så snart morgondagen kom. Men då sola rann, fekk han sjå at alle ti sekkene stod fulle side om side, og ikkje eit einaste lite korn mangla. Maurkongen var komen om natta med alle dei tusen maurane sine og plukka opp kornet. Kongsdottera kom sjølv ned i hagen, og ho vart vel forundra då ho fekk sjå dei fulle sekkene. Men ho var framleis hovmodig og ville ikkje vite av guten. Prinsessa sa ho ikkje ville ha han til mann før han hadde henta eit eple av livstreet til henne. Guten visste ikkje kvar livstreet voks, men han gav seg i veg for å finne det. Då han hadde gått gjennom tre land, var han så trøytt at han sette seg ned i graset og sovna. Han vakna av at eit eple datt ned i fanget hans. Då fekk han auge på dei tre ramnane han hadde berga då dei var ungar «Sjå, her har vi skaffa eplet til deg,» sa dei «du var så snill mot oss den gongen vi var svoltne og hjelpelause.»

Guten drog attende til prinsessa med eplet. Så åt dei kvar sin halvdel av eplet. Dei vart så glade i kvarandre at dei aldri ville vere frå kvarandre meir. Er dei ikkje døde, så lever dei enno. ■

Kjelde:

Brødrene Grimm Eventyr,

Den norske Bokklubben 1987

(her omsett til nynorsk av Harald Thorseth)